

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 8

София, 26 септември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагьозова-Финкова	Красимир Влахов
Константин Пенчев	Янаки Стоилов
Филип Димитров	Соня Янкулова
Надежда Желепова	Борислав Белазелков
Атанас Семов	Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколита Наталия Такева разгледа в закрито заседание на 26.09.2024 г. конституционно дело №17/2024 г., докладвано от съдия Константин Пенчев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд.

Делото е образувано на 22.04.2024 г. по искане на 55 народни представители от 49-ото Народно събрание за задължително тълкуване на чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 2, във връзка с чл. 106, във връзка с чл. 4, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията, както и за установяване на противоконституционност на точка първа на Решение за предприемане на мерки за гарантиране финансовата стабилност и фискалната ликвидност на

Република България, прието от 49-ото Народно събрание на 04.04.2024 г. (обн. ДВ, бр. 30/2024 г.).

Вносителят иска задължително тълкуване на указаните конституционни разпоредби в контекста на следните тълкувателни въпроси: „Допустимо ли е Народното събрание с правен акт с нормативен характер решение да ограничава упражняването на оперативните правомощия от страна на министъра на финансите като му запрещава да извършва действия по разходи по консолидираната фискална програма или му нарежда да извършва разходи за определени от Народното събрание цели“ и „Какви са последиците от приемане на решение от Народното събрание, с което извън приетата финансова рамка на публичните финанси чрез Закона за държавния бюджет за съответната година се задължават органи на изпълнителната власт да извършат определени разходи или им се забранява да извършват разходи за сметка на държавния бюджет – обвързани ли са органите на изпълнителната власт от подобно решение“. За да обоснове необходимостта от задължително тълкуване, сезирацият субект се позовава на поредица от решения, приети от 49-ото Народно събрание, които според него са проявление на тенденция „въпреки постановеното Решение №10 от 28.09.2021 г., обн., ДВ, бр. 83/2021 г., Народното събрание да задължава с определено поведение органите на изпълнителната власт в областта на публичните финанси, като им забранява да извършват разходи, попадащи в техните законово уредени правомощия, така и да извършват разходи, които не са планирани в Закон за държавния бюджет и за които няма обосновка“.

Сезирацият субект иска също така установяване на противоконституционност на точка първа на Решение за предприемане на мерки за гарантиране финансовата стабилност и фискалната ликвидност на Република България, прието от 49-ото Народно събрание на 04.04.2024 г. Според него в оспорената част приетото Решение е противоконституционно поради противоречие с принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията), поради съществено засягане на разделението на властите и

поради нарушение на императивни норми на Закона за публичните финанси, съставляващо нарушение на принципа на законност. Поддържа се, че е налице и нарушение на принципа на разделение на властите по чл. 8 от Основния закон и нарушение на конкретните правомощия на изпълнителната власт по чл. 106 от Конституцията.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

1. По искането за даване на задължително тълкуване на чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 2, във връзка с чл. 106, във връзка с чл. 4, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията със следните тълкувателни питання: „Допустимо ли е Народното събрание с правен акт с нормативен характер решение да ограничава упражняването на оперативните правомощия от страна на министъра на финансите като му запрещава да извършва действия по разходи по консолидираната фискална програма или му нарежда да извършва разходи за определени от Народното събрание цели“ и „Какви са последиците от приемане на решение от Народното събрание, с което извън приетата финансова рамка на публичните финанси чрез Закона за държавния бюджет за съответната година се задължават органи на изпълнителната власт да извършат определени разходи или им се забранява да извършват разходи за сметка на държавния бюджет – обвързани ли са органите на изпълнителната власт от подобно решение“.

Искането е направено от субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд съгласно чл. 150, ал. 1, изречение първо от Конституцията.

Искане за задължително тълкуване може да бъде допуснато за разглеждане по същество само при определени условия – в искането да се изложат подробни съображения за необходимостта, която го поражда – неясноти относно смисъла и съдържанието на конституционната разпоредба и наличието на данни за противоречивото ѝ и нееднакво прилагане.

Съдът посочва, че смисълът на конституционните разпоредби, чието тълкуване се иска, в контекста на поставените от вносителя две тълкувателни питання, е вече изяснен с Тълкувателно решение №10 от 2021 г. по конституционно дело №8/2021 г.

В това решение, макар и по друг и различен тълкувателен въпрос, Конституционният съд изяснява: „Принципът на законност, прогласен с чл. 4, ал. 1 от Конституцията, несъмнено детерминира и пряко засяга упражняването на публичната власт от всички държавни органи. Той обвързва и Народното събрание при осъществяването на неговата дейност, в т.ч. и с оглед на решенията, които приема, да се съобразява с издаваните от него закони (Решение №9 от 2016 г. по к.д. №8/2016 г., Решение №1 от 2014 г. по к.д. №22/2013 г.). Тези закони могат да бъдат приети, изменени, допълнени или отменени само по реда, установен от Конституцията, а не и чрез решение на Народното събрание, противоречащо на приет от него закон. Парламентарно решение, с което се спира временно изпълнението на нормирани в закон правомощия на държавни органи, игнорира същностно изискване на принципа за законност, според което във всичките си актове и действия Народното събрание трябва да се подчинява на действащото законодателство, и влиза в остро противоречие с чл. 4, ал. 1 от Конституцията“.

В мотивите на Тълкувателно решение №10 от 2021 г. по к.д. №8/2021 г. Конституционният съд посочва още: „Според класическата формула за разделението на властите на парламента не се отрежда привилегировано положение спрямо другите власти. Независимо че Народното събрание се избира пряко от народа, поради което се ползва с пълна демократична легитимност, неговите функции и правомощия са конституционно очертани. Конституцията установява, че Народното събрание е национален представителен орган, но също така разделя държавната власт на законодателна, изпълнителна и съдебна (чл. 8 от Конституцията) и не позволява на никоя от тях да има надмощие над

другите, а изисква те взаимно да се балансират и възпират. Парламентът не може неограничено да се намесва във всяка сфера на управлението. Обстоятелството, че съвременното правителство в парламентарната държава е отговорно пред парламента, не създава за правителството статус на подчиненост – сферата на вземане на важните държавни решения не е резервирана единствено за парламента като национален представителен орган; в тази сфера има място и за политическия връх на администрацията, който е правителството. Схемата на разделените власти предпоставя един съдържателен комплекс от функции и компетенции – изпълнителната власт е самостоятелна област на задачи и функции, които правителството осъществява на собствено основание и за които носи политическа отговорност. В този смисъл правителството е самостоятелна конституционна институция със своя собствена компетенция от общ характер, в която влизат широк кръг от правомощия за регулиране и намеса във всички сфери на обществения живот, но при нейната реализация то трябва да действа в рамките на Конституцията и законите“.

В мотивите на Тълкувателно решение №10 от 2021 г. по к.д. №8/2021 г. Конституционният съд приема също, че „[у]становеният от Основния закон предел на взаимодействие на властите изключва начин на взаимоотношения между тях, при който с решение на парламента се спира макар и временно изпълнението на компетенции, отредени по Конституцията за други държавни органи. Конституцията залага на взаимодействието и сътрудничеството между властите, като същевременно не допуска ограничаване с акт на една от тях на правомощия, които очертават конституционния облик на другите власти. Тези два подхода не си противоречат, а взаимно се допълват и в своята цялост изразяват модерното разбиране на принципа на разделение на властите, основано на сътрудничество и взаимодействие, от една страна, и независимост, от друга, като конституционна гаранция за дейността и зачитането на висшите органи

на държавата в качеството им на носители на компетентност, предоставена им от Конституцията“.

Конституционният съд не намира основание да промени досегашната си практика, „когато не е налице неяснота или отсъства правен проблем, който да бъде решен по пътя на тълкуване“ (Определение №4 от 2007 г. по к.д. №9/2007 г.), да не допуска за разглеждане искане за даване на задължително тълкуване по чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията. По тези съображения искането за тълкуване следва да бъде отклонено.

2. По искането за установяване на противоконституционност на точка първа на Решение за предприемане на мерки за гарантиране финансовата стабилност и фискалната ликвидност на Република България, прието от 49-ото Народно събрание на 04.04.2024 г. (обн. ДВ, бр. 30/2024 г.).

С точка първа на Решение за предприемане на мерки за гарантиране финансовата стабилност и фискалната ликвидност на Република България министърът на финансите е задължен незабавно да преустанови разходите по консолидираната фискална програма с изключение на разходите за пенсии, трудови възнаграждения, неотложни социални плащания и падежиращи плащания по държавния дълг до назначаването на служебно правителство. С Указ №101 на президента на републиката от 09.04.2024 г. (обн. ДВ, бр. 32/2024 г.) е назначено служебно правителство.

С назначаването на служебно правителство действието на оспорената по настоящото дело точка първа от решението е изчерпано, което води до отпадане на предмета на делото в тази му част. Поради това и съгласно разпоредбата на чл. 25, ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд искането в тази част следва да бъде отклонено като недопустимо.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1 т. 1 и 2 от Конституцията и чл. 19 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Отклонява искането на 55 народни представители от 49-ото Народно събрание за задължително тълкуване на чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 2, във връзка с чл. 106, във връзка с чл. 4, ал. 1 и чл. 8 от Конституцията на Република България: „Допустимо ли е Народното събрание с правен акт с нормативен характер решение да ограничава упражняването на оперативните правомощия от страна на министъра на финансите като му запрещава да извършва действия по разходи по консолидираната фискална програма или му нарежда да извършва разходи за определени от Народното събрание цели“ и „Какви са последиците от приемане на решение от Народното събрание, с което извън приетата финансова рамка на публичните финанси чрез Закона за държавния бюджет за съответната година се задължават органи на изпълнителната власт да извършат определени разходи или им се забранява да извършват разходи за сметка на държавния бюджет – обвързани ли са органите на изпълнителната власт от подобно решение“.

Отклонява искането за установяване на противоконституционност на точка първа на Решение за предприемане на мерки за гарантиране финансовата стабилност и фискалната ликвидност на Република България, прието от 49-ото Народно събрание на 04.04.2024 г. (обн. ДВ, бр. 30/2024 г.).

Прекратява производството по делото.

Връща искането на подателя заедно с препис от настоящото определение.

Председател:

Павлина Панова